

Complexnummer: 526735

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Schutsluis Haarlemmervaart

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

526736, 526737

Woonplaats

Amsterdam

Gemeente

Amsterdam

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Haarlemmerweg 20, 1014 BE te Amsterdam

Complexomschrijving

Inleiding

Het sluiscomplex bestaande uit een SLUISWACHERSWONING annex GEMAAL in eclectisch-renaissancistische trant en een SCHUTSLUIS in de Haarlemmervaart, is gebouwd in 1884, het (oorspronkelijk) stoomgemaal ter bemaling van de Overbraker Binnepolder. Het gemaal verving de bestaande windwatermolen. De schutsluis reguleert de verschillende waterpeilen van stads- en polderniveau.

Omschrijving

De sluis met schutkolk bevindt zich in de Haarlemmervaart, op de voormalige stadsgrens. De eclectisch-renaissancistische woning, in rode en gele baksteen onder een met grijze pannen gedekt zadeldak, bevindt zich op de noordelijke oever aan de westzijde. De schutsluis bevat westelijk een oostwaarts gekeerd stel puntdeuren en oostelijk van de kolk twee stel van elkaar afgekeerde puntdeuren

Waardering

Het complex van een sluiswachterswoning annex gemaal met schutsluis uit 1884 is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een grotendeels gaaf bewaard gebleven, representatief, laat negentiende-eeuws sluiscomplex, bestaande uit een eclectisch-renaissancistische dienstwoning met bijbehorende werkruimten en schutsluis ten dienste van de waterbeheersing.

Monumentnummer*: 526736

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2003
Kadaster deel/nr	82907/74

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Amsterdam	Westerpark

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	Y			4080

*Omschrijving***

Inleiding

De SLUISWACHERSWONING annex GEMAAL, onderdeel van het sluiscomplex Haarlemmervaart, is gesitueerd aan de Haarlemmervaart, parallel aan de Ringdijk ter hoogte van het kruispunt waar het voormalige spoor een aftakking had naar de Markthallen. Het gebouw is gescheiden door water en een strook land aan de Haarlemmervaart. Het is gebouwd in 1884 in een eclectische stijl met neo-rennaissance invloeden.

Omschrijving

De sluiswachterswoning annex gemaal is met de hoofdfaçade naar de Haarlemmervaart gekeerd. Het is een rechthoekig gebouw met twee bouwlagen en kapverdieping, in baksteen opgetrokken met siersteenbanden rondom en voorzien van een grijs pannen gedekt zadeldak. De toegang bevindt zich symmetrisch in de façade met ter weerszijden rondboogramen. De verdieping is gescheiden door een van andreaskruizen voorziene sierlijst en voorzien van drie rechthoekige ramen. Het middenrisaliet heeft een tuitvormige topgevel en muizentandfriezen. De twee zijgevels zijn vrijwel identiek en voorzien van middenrisalieten met puntvormige topgevels die de daklijst doorbreken en een zijde met halfrond bovenlicht. Ook hier zijn de vensters en de toegangen op de begane grond rondboogvormig en op de verdieping in het middenrisaliet voorzien van een rechthoekige raam. De achtergevel is geheel vlak en voorzien van twee paar ramen en een tuitgevel met getrappt fries en rondvenster in top. De meeste vensters hebben een houten onderverdeling.

Waardering

Sluiswachterswoning annex gemaal uit 1884, van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als grotendeels

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gaaf bewaard voorbeeld van een eclectisch-renaissancistische dienstwoning met bijbehorende werkruimten uit de late negentiende eeuw ten dienste van de waterbeheersing en als historisch-functioneel onderdeel van het sluiscomplex.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Weg- en waterbouwkundige werken	Waterkering en -doorlaat	Schutsluis
Weg- en waterbouwkundige werken	Brug(C)	Voetgangersbrug
Woningen en woningbouwcomplexen	Dienstwoning(K)	Sluiswachterswoning(K)

Monumentnummer*: 526737

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	14 april 2003
Kadaster deel/nr	82907/53

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Amsterdam	Haarlemmerweg bij 20 H, Westerpark

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	Y			58
Sloten Noord-Holland	C			8365
Amsterdam	Y			3428

Omschrijving**

Inleiding

SCHUTSLUIS, onderdeel van het sluiscomplex Haarlemmervaart, gelegen in de belangrijke verbindingroute van de Haarlemmervaart. Op de oever bevindt zich naast de sluis de sluiswachterswoning annex gemeal. In eerste aanleg stamt de bouw uit 1884

N.B. De sluisdeuren zijn van recenter datum.

Omschrijving

De schutsluis met bijbehorende schutkolk wordt gevormd door tweemaal twee, haaks op de waterloop geplaatste, uitgebouwde landhoofden waartussen houten sluisdeuren. Oostelijk komen twee stel dubbele puntdeuren voor; de westelijk gesitueerde deuren liggen naast een ijzeren voetgangersbrug. De deuren zijn onder een hoek van ongeveer 30 graden geplaatst en worden in beweging gezet door middel van een horizontaal geplaatste, kwartcirkelvormige heugelstang die is verbonden met een zich onder het maaiveld bevindende, tandwielkast in elk landhoofd. De gleuf voor de uitwaai van de heugelstang onder het maaiveld is door ijzeren plaatdeksels afgedekt. De vier landhoofden zijn gemetseld in baksteen (kruisverband) en voorzien van natuurstenen accenten op de naar voren springende ronde hoeken en als dekplaat langs de muur van de landhoofden. De ingezwenkte oevers van de schutkolk tussen de sluizen bestaan uit een beschoeiingsloos talud.

Van het oostelijk gelegen dubbel stel deuren zijn de twee binnenste deuren (1954) boven voorzien van een ijzeren buisrailing waaraan

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een schuif is gemonteerd. Het buitenste paar (1997) bevat aan weerszijden van de deuren een railing waartussen een verhoogde loopplank, rustend op de verlengde uiteinden van de deuren, die elk overigens zijn voorzien van een schuif. De scharnierpunten van het beide stel deuren op de landhoofden, zijn in de hoeken geplaatst aan weerszijden van de muurdam die zich in het midden van dit landhoofd bevindt. De westelijke puntdeuren (in 1991 vernieuwd) bevatten één railing waaraan aan de noordelijke deur een tandwielkast met verticaal geplaatste heugelstang is gemonteerd.

Waardering

De in oorsprong uit 1884 daterende schutsluis in de Haarlemmertrekvaart is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en civieltechnisch-historische waarde als laat negentiende-eeuwse respresentant van de traditionele waterbeheersing in een historisch belangrijke vaarroute. De schutsluis heeft ensemblewaarde met de bijbehorende sluiswachterswoning annex gemaal.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schutsluis